

Koldingbogen

ÅRSTAL: 2015

FORFATTER: Anders Hell Hansen

TITEL: Mølby – fodbold i trygge rammer

KORT RESUME: Kolding har sin egen fodboldfamilie, Mølby, der gennem en årrække har sat sit præg på fodbolden på den internationale scene, nationalt og lokalt, som spillere, trænere og som fodboldkommentator. Men Mølby-familien er mere end det. En familie med en lang historie som entreprenører og landmænd – og med en forkærlighed for fodbold.

Mølby – fodbold i trygge rammer

Anders Hell Hansen

Vi kender alle sammen de store nationale fodboldfamilier Schmeichel og Laudrup, der gennem mange år har henrykket os på banen, og som vi har fulgt fra sidelinien. Kolding har sin egen fodboldfamilie, Mølby, der gennem en årrække har sat sit præg på fodbolden på den internationale scene, nationalt og lokalt, som spillere, trænere og som fodbold-kommentator. Men Mølby-familien er mere end det. En familie med en lang historie som entreprenører og landmænd – og med en forkærlighed for fodbold.

Kolding Træf-komitéen udnævnte i maj 1986 fodboldspilleren Jan Mølby til årets Koldingborger. Her holder tidligere borgmester Per Bødker Andersen tale for Jan Mølby på Stadion.

Foto: Orla Lund / Kolding Stadsarkiv.

Mølby-slægten

Mølby-familien, som vi kender den, er i dag bosiddende omkring Kolding, men oprindeligt stammer slægten fra Varde-egnen, og der findes da også flere grene af Mølby-slægten mod vest.

Bertel Mølby blev født i 1860 på *Mølbygård* i Skovlund, der ligger i Ansager sogn. Bertel var søn af Jens Bertelsen på *Mølbygård* og var døbt Bertel Jensen. I 1905 tog Bertel navneforandring fra Jensen til Mølby. *Mølbygård* var fra tidlig tid en hovedgård i området og områdets eneste selvejergård. Det var derfor de øvrige gårde i området, der skulle levere arbejdskraft (hoveri) til *Mølbygård*. *Mølbygård* og ti andre gårde i Ansager sogn blev i 1578 overdraget fra Kong Frederik II til Iver Lind, til gengæld fik kongen et stort område mellem Kolding og Vejle, som han ville bruge som jagtdistrikt, når han befandt sig på Koldinghus.

Gården skiftede i de næste par hundrede år hænder flere gange, men i 1793 blev gården købt af Jens Bertelsen, som er stamfader til Mølby-slægten. Jens Bertelsen døde 81 år gammel i 1838, han havde forinden, i 1826, overdraget *Mølbygård* til sin søn Bertel. På det tidspunkt var der allerede på gården godt gang i en smedeproduktion af hø-leer. Slægten var en betydelig slægt på egnen, og børnene blev giftet ind i familierne på de andre store gårde i området. Bertel fik en søn Jens, og Jens fik en søn, som han navngav Bertel. Familiens overhoved var i perioder også sognerådsformand og sognefoged, og familien begyndte med produktion af kartoffelmel og

Mølbygård fotograferet omkring 1917.

Foto: Skovlund Sognearkiv.

fik brændevinsanlæg på gården. Kartoffelmelsproduktion var en god indtægtskilde. Det var en driftig familie.

Bertel Jensen, der senere skiftede navn til Mølby, fik syv børn, hvoraf de fire første var drenge. Bertel var en driftig herre, der også kunne skrive brugsudlever, manufakturhandler foruden sognerådsformand på visitkortet. Bertel Mølby havde en høj status på egnen og var også involveret i etableringen af Varde-Grindsted jernbane.

Mølbygård blev overladt til den ældste søn. Halvor Mølby, der blev født i Skovlund i 1899, var søn nummer fire. Han drev senere gården *Højrupsminde* i Skanderup. Det er fra gården i Skanderup, at Mølbyerne spredtes ud over Koldingegnen. I 1926 giftede Halvor sig med Elly Gudrun Due, der stammede fra Ødis ved Kolding. På et tidspunkt mellem 1925 og

Familiebillede af Margrete og Bertel Mølby med børn fotograferet omkring 1915.
Fra venstre: Margrete Mølby, Halvor Mølby, Hilmar

Emilie Mølby, Kristian Mølby, Elenora Mølby, Jens Mølby, Magnus Mølby, Marie Jensen Mølby og Bertel Mølby. Foto: Th. Nielsen / Skovlund Sognearkiv.

Chr. Mølby sammen med EFBs hold, som blev jysk mester i B-rækken i 1925.

Foto: Esbjerg Byhistoriske Arkiv

1929 flyttede Halvor og Elly ind på *Højrupsminde* i Skanderup lige uden for Kolding. Bertel gav selvfølgelig et tilskud, da Halvor skulle købe gården.

Livet på *Højrupsminde*

Halvor og Elly fik tre drenge: Bertel, Verner Benno og Bent Laurids. De tre drenge var alle født og opvokset på *Højrupsminde* ved Skanderup. I dag er det Bertels sønner, der driver *Højrupsminde*, der er altså stadig Mølbyer på gården.

Højrupsminde var et godt og trygt sted at vokse op. De tre drenge fulgte en fast skabelon. Fra konfirmationen og frem til soldatertiden var man karl på gården. Som karl på gården fik man ingen løn, men man fik kost og logi. Til gengæld kunne man altid regne med, at bad man om en femmer til biografen, fik man det dobbelte. Det var også obligatorisk, at drengene skulle gå på Skanderup Ungdomsskole (i dag Skanderup Efterskole) i et halvt år. Skanderup Ungdomsskole var én af de 'grænseskoler', hvor man kunne lære om dansk kultur og historie.

Sport spillede ikke den store rolle hos de tre brødre. Men opvæksten på gården med dyrehold betød, at der var plads og mulighed for at holde brevduer. Selvom Benno i mange år var et aktiv medlem i Koldings Brevdueforening var det egentlig lillebror Bent, der fik interessen først. Bent havde røde 'tumlinger', og han var dygtig til at spotte sine duer i luften. Benno fangede også interessen, og brevduerne gav drengene et fællesskab i årene på gården.

Der var ikke nogen af brødrene, der spillede fodbold, men far Halvor var vældig interesseret i spillet. I en travl hverdag på gården med mange gøremål var søndag altid afsat til fodbold. Det var Elly, der måtte malke køerne, når Halvor tog til fodbold i Vejen eller Esbjerg. Mølbyerne havde således fra et tidligt tidspunkt en interesse for fodbold.

Halvors bror Magnus spillede i EFB (Esbjerg) i 1920'erne, og andre Mølbyer havde været fodboldspillere i årene efter 1900.

Fodbolden tager over

Det stod ikke noget steds skrevet, at Mølbyerne skulle være et velkendt navn på grund af fodboldkundskaber, selvom der var stor interesse i familien. Men det viste sig, at sønnerne fra *Højrupsminde* skulle få nogle børn med flair for fodbold. Det var jo ikke blot Jan, den næstældste søn af Benno og Erna, der havde evnerne. Storesøster Jytte spillede fodbold på højt niveau. Torben havde også forudsætningerne, Mikael spillede ligeså fodbold som barn, og fætter Johnny var med på landsholdet, der vandt EM i 1992.

Men med fire børn hos Erna og Benno måtte der prioriteres. Da tvillingerne var små, og begge spillede fodbold, skiftedes Erna og Benno til at se tvillingernes kampe, da de ikke spillede på samme hold. I begyndelsen var der også andre sportsgrene, der skulle passes. Jan spillede i sine unge år også håndbold. Han var målmand i KIF. Torben spillede badminton, og Mikael spillede i mange år tennis.

Men helt fra spæd var Mikael og Torben blevet hevet ind i Jans fodboldverden, og det blev også et nærmest ufrivilligt omdrejningspunkt for dem.

I familien var det mor Erna, der nok havde den største interesse for fodbold. Far Benno havde holdt fast i en interesse for brevduer en interesse, som Mikael også tog til sig. Mikael blev i en ung alder syg med delvis lammelse i benene til følge og fandt sammen med sin far omkring hobbyen med brevduer. En hobby som Verner har dyrket i mange år.

Det viste sig dog hurtigt, at Jan havde store evner som fodboldspiller. Efter at han i en meget ung alder allerede havde været et omdrejningspunkt på Kolding IFs førstehold og været med til at sikre en oprykning til 1. division, forlod han Kolding til fordel for en professionel karriere i Ajax Amsterdam. Det var ikke nemt at rejse til Amsterdam som 19-årig. Hans træner i Kolding, Knud Engedahl, forsøgte at fraråde Jan at rejse udenlands. Han mente ikke, at Jan var disciplineret nok. Jan mente selv, at han var klar og søgte ny motivation.

Et halvt år forinden havde Jan lejet et hus i Seest sammen med to af holdkammeraterne fra KIF, men det var noget andet at bo alene i Amsterdam. Spillet på banen og livet i klubben var også noget helt andet end i Kolding, men Jan holdt fast i den, han var, og det han havde med hjemmefra, og han troede på egne evner. En drivkraft, der fulgte ham fra grusbanen på Aavang til de største arenaer. I første udgave af Jan Mølby's fanklub blad fra 1986 skrev hans gode

ven og manager Finn Johansen om Jan: *“så var det nok ikke mange der troede på at den lille kraftige dreng på 6 år der netop var begyndt at spille i KIF skulle ende på landsholdet, men den lille dreng ville have svaret; hvem skulle ellers?”*

Jan er ikke typen, der behøver at være leder, men han finder sin styrke og en tryghed hos familien. Samtidig har han dog altid sagt sin mening og stået ved sine holdninger. Det er også en egenskab, der går igen hos hans søskende. Jan har derfor altid været bevidst om, hvem han var, og hvad han kunne. Det skyldes nok, at han kom fra et hjem, hvor man har bakket op omkring de valg, som de fire søskende har taget. Hos Mølbyerne har der altid været plads til børnene og deres kammerater og til tider også pressen! Den skotske fodboldspiller Kenny Dalglish, der både har været spiller og træner i Liverpool FC, og som igennem flere sæsoner spillede sammen med Jan, har udtalt: *“Mølby skal stryges med hårene have opbakning og føle tryghed”* noget som, Jan har udtalt, passer meget godt.

Jan søgte derfor også tilbage til Kolding og vennerne, når lejligheden bød sig. Èt var at være ude og føre en professionel tilværelse som fodboldspiller, en anden ting var at vende tilbage til de trygge rammer på Alpedalsvej og vennerne. Det var derfor en tradition i mange år, at Jan vendte tilbage til familien hver eneste sommer og senere, da Jan havde fået sig en familie i Liverpool, var der faste traditioner for aktiviteter, når man var på ferie i Danmark. Jan nåede i sin fodboldkarriere at spille for Ajax Amsterdam og Liverpool FC, men som sin storesøster og tvillinge-

Jan Mølby til straffesparkskonkurrence i forbindelse med fejringen af klubhuset i Harte.

Foto: Kolding Stadsarkiv.

brødre har kontakten til Alpedalsvej altid spillet en vigtig rolle og været et omdrejningspunkt for at have en tryghed i hverdagen.

Tryghed er altså forbundet med, at der er nogle stabile rammer tilstede. Da Torben tiltrådte som træner i Kolding Boldklub i november 2013, blev han interviewet til *Ugeavisen*, og overskriften hed "*tryghed, tryghed, tryghed*". Torben, der kunne have

valgt en karriere som storebror Jan, havde et udtalt behov for at være tæt på familie og venner, da det er den tryghed, som har fået ham til at fungere som menneske. Torben valgte altså trænervejen. Torben blev i 1999 cheftræner for KIF, og fætter Johnny blev spillende assistent træner. Torben var således en markant skikkelse, da Kolding forsøgte sig med et samarbejde mellem de to store klubber i byen KB og KIF, der blev til Kolding FC. I 2003 blev han træner i Middelfart, men vendte tilbage til Kolding i 2013.

I modsætning til Jan, Torben og Mikael begyndte Johnny ikke at spille fodbold i KIF, men startede som 5-årig i Vamdrup, hvor han voksede op. Talentet var dog ikke til at tage fejl af, og som 12-årig skiftede Johnny klub til storebror-klubben inde i Kolding, og blot tre år senere fik han debut på KIFs førstehold, og året efter blev han professionel i Vejle. Johnny og Torben er næsten jævnaldrende, og en sammenligning med den ældre Jan lå lige for. Dette var især noget, der fulgte lillebror Torben og fætter Johnny i deres unge år. Torben udtalte på et tidspunkt, at forskellen mellem ham og Johnny var, at Johnny havde en vilje til at ville en fodboldkarriere i modsætning til Torben selv, selvom talentet var ens. På den måde lignede Johnny mere sin ældre fætter Jan.

Johnny kom ofte på Alpedalsvej og på et tidspunkt i begyndelsen af 00'erne fandt de sammen i et træner-samarbejde omkring KIF. Forinden havde Johnny også oplevet at spille fodbold på højeste niveau som professionel i udlandet, og han havde haft adskillige landskampe for Danmark. Da Johnny

stoppede sin internationale karriere og vendte tilbage til Danmark var det ikke med bange anelser, men med en plan om at bygge en tilværelse op herhjemme. Til trods for at han er butiksuddannet, begyndte han et nyt spor som elektriker samtidig med, at han spillede fodbold i Aalborg. Med en god ballast hjemmefra blev overgangen ikke særlig vanskelig.

I dag er Johnny superligatræner i Viborg FF, men også udviklingen fra assistenttræner i KIF til at træne på højeste plan er taget med begge ben solidt plantet på jorden.

Alpedalsvej

Historien om Mølbyerne og fodbold er ofte blevet fortalt i medierne. Lige såvel, som der er andre sports-familier nationalt og lokalt, der har en betydning, har historien om Mølbyerne været fokuseret på deres bedrifter. Men mellem linjerne kan man læse, at familien og forholdet til familien har været en vigtig forudsætning for, at Mølbyerne har kunnet agere udadtil.

De tre brødre blev i nærheden af hinanden. Henning blev på gården, og Bent bosatte sig i Vamdrup. Efter soldatertiden tog Benno og Erna til Oslo i Norge, hvor de arbejdede og boede i 2,5 år. Benno arbejdede som landmand, men flyttede senere til Bygdø, hvor Erna var i huset, han blev her chauffør for Ernas chef. I mange år derefter arbejdede Benno som chauffør ved Gulf efter hjemkomsten til Danmark. I 1961 flyttede Benno og Erna ind på Alpedalsvej. Som *Højrupsminde* var et samlingspunkt for familien, blev

Alpedalsvej også et sted, hvor familien samledes, og hvor venner og kammerater altid mødte en åben dør. Alpedalsvej blev altså udgangspunktet og holdepunktet for Benno og Erna og deres fire børn. Familien og hjemmet på Alpedalsvej spillede en stor rolle i børnenes liv og har altid haft en stor betydning i forhold til den tryghed, der var nødvendig for at have det godt som menneske. Børnene gik syv år på Harte skole og rykkede derefter ind på Aalykkeskolen.

Hjemmet var ligså et samlingspunkt for børnenes kammerater, og Benno og Erna har vist et overskud, der har gjort, at der var plads til, at der var mange gæster samtidig med, at huset, haven og jobs blev håndteret – der var styr på tingene. Huset var derfor konstant fyldt med Jytte, Jan, Mikael, Torben og deres venner og kammerater. Vennerne mente, at det var så dejligt centralt lige midt i Alpedalen. Der var et stort overskud og en masse varme, selvom Benno til tider mente, at der ikke var mange rolige øjeblikke i huset. Fætter Johnny og kusine Lisbeth kom også på Alpedalsvej. Johnny var jævnaldrende med tvillingerne, og Jytte og Lisbeth fandt fælles interesser.

I dag bor Mølbyerne stadig i nærheden af Kolding. Jan Mølby er den eneste af Mølbyerne, der ikke er vendt tilbage til Kolding-egnen. Efter karrieren i Holland og de mange år i England er han fortsat bosiddende nær Liverpool. For Jan var det egentlig ikke så svært at sige farvel til Kolding. Det var livet omkring Alpedalsvej, der var sværest at tage afsked med. Det var livet med venner og familie.

Her ses Hans Mølby Knudsen med Skovlund fodboldhold fra oprykningkamp til mellemrækken i 1932. Hans Mølby Knudsen var i mange år landmand på *Mølbygård*. Foto: Skovlund Sognearkiv.

Mølby fodbold

Mølby-familien har de sidste 35 år været synonym med fodbold i Kolding. Hvordan er det, at nogle familier skaber markante personligheder, der gør sig gældende i sport, politik, kultur og lignende. Familier med specielle evner; evnen til at kunne tegne, male, til at løbe stærkt, at kunne kaste eller sparke til en bold eller evnen til at kunne bruge sproget i tale eller skrift. Det er ikke nødvendigvis alle i en sådan familie, der når dertil at kunne leve af den specifikke evne, men det viser sig ofte, at omgivelserne ser et mønster i disse familier – at lillebror har de samme evner som storebror. Evner er dog ikke alt. Det kræver også en personlighed at bringe

sig i en position, hvor man kan få det optimale ud af sine evner. En vigtig forudsætning for at kunne vælge til eller fra i livet er, at man finder opbakning og tryghed, så man kan genfinde troen på sig selv og finde ny energi. Netop dette er, hvad familien Mølby har formået.

Referencer

Bjernå, Egon: *Kolding Idræts Forening: 1895-1995: 100 år*. Kolding Idræts Forening 1995.

Kilder

Skovlund Sognearkiv
JyskeVestkysten art.: Mølby-dynastiet bragt i Baggrund søndag den 16. juli 2000
Berlingske Søndags Sporten 10. november 1985 2. sektion – “danskeren der spiller engelsk”
Det Fri Aktuelt lørdag den 1. februar 1992 – “den klassiske historie”
Kolding Ugeavis 17. september 2014 “tryghed, tryghed, tryghed”
Morgenposten søndag 14. juni 1987 “tæt på” – “Nærbillede af 89 kilo dynamit”
Jyske Tidende søndag den 24. april “tre hårde uger var ved at knuse Mølby”
MorgenAvisen Jyllands Posten søndag den 30. juni 1991 – “En gentleman i familiens skød”
JV Baggrund søndag den 29. august 2010 “Mølby og hans ferier på Alpedalsvej”
Kolding Ugeavis onsdag den 16. juni 2004 “Johnny sørgede selv for strømmen til sit nye liv”